

BAZNĪCAS ZIŅAS

1943. g.

EVANGELISKĀS LUTERISKĀS
BAZNĪCAS IZDEVUMS

2. gads

41. n-rs

Pļaujas svētkos 3. oktobrī

Iznāk ik nedēļas

Māc. K. Martinsons

Pašu zemes maizīte

Jāņa ev. 6, 27.

Darba vasara ir galā un mēs pulcējamies Pļaujas svētkos, kaut pāri pasaulei drāžas kara un iznīcības viesuļi. Sevišķi zemnieks šodien ar savu cieto roku var noraust sviedrus un atlikt taisnāk muguru. Visa vasara aizgāja lielā darba rosmē un nemierā no rīta līdz vēlam vakaram. Nu viss ir savākts, un sviedri un pūliņi vainagojušies panākumiem. Mēs visi zinām, ka uz mūsu galda nākamajā gadā būs brūnā maizes doniņa un ka šī maizīte nāk no pašu, latviešu, laukiem. Maizīte no Latvijas zemes! Šinīs nemiera laikos, kur miljoni dzīvo un nezina kā remdēt izsalkumu.

Šīs dāvanas redzot, mūsu skatī ceļas uz debesīm — Dievs atkal mūsu laukus un tīrumus ir svētījis. Mums ir pamats Dievu no sirds teikt un slavēt. Tas ir mūsu tikums un gods: ar pateicīgu sirdi rokā turēt riecieni un lūgt, lai Debesu Tēvs dod sātu, lai svētī mūsu dienīško maizīti.

Pirms gada lasīju kādā dienas laikrakstā žurnālista piezīmes par saviem ārzemju ceļojumiem. Viņš savā rakstā stāsta, ka apceļojis vairākas zemes un vērojis tautu ierašas un tikumus. Atmiņā viņam iespiedies viens skats, kas viņu dziļi ietekmējis. Tas bijis Somijā, braucot ar kuģi pa kādu ezeru. Uz klāja atradušies vairāki tūristi, sveštautiņi un septiņi somu zemnieki, kas devušies uz savām darba vietām. «Plecus uzkārtām maizes kulēm viņi mierīgi sēdēja uz kuģa klāja. Tuvojās pusdienas laiks. Vērojot skaisto somu zemi, mēs turpat uz klāja ēdām savas sviestmaizes, ko katrs bija līdz papēmis. Tad arī somu zemnieki sakustējās, noņēma no pleciem maizes kules, izņēma brūnus maizes kukulišus un nolika zemē uz kuģa klāja. Nometušies ceļos viņi salika savas cietās darba rokas lūgšanā, un viens no viņiem skatījās: «Mūsu dienīško maizīti dod mums šodien!» — Darbā rūditie vīri, nometušies ceļos uz cietajiem kuģa dēļiem, viņu apgarotās sejas bija radījušas pārējos ļaudis dziļu pārdzīvojumu. Šie somu zemnieki zināja, ka viņu maize, kas, kā saka, izauga no klints, iegūstama ne tikai ar viņu māku un veiklību, bet ar Dieva svētību. Pateikties Dievam par šo svētību netraucēja ne apkārtējie svešie cilvēki, ne vieta. Kaut arī mēs tādi būtu! Ne tikai pateicības izjutēji sirdī, bet arī viņas apliecinātāji Dieva un brāļu priekšā. Tieši pārbaudījumu laikos īsti aptversim, ko nozīmē svētās lūgšanas vārdi: «Mūsu dienīško maizīti dod mums šodien.»

Tīrumi, ko esam pārstaigājuši, ir mūsu senču tīrumi, kuŗos ir palikusi viņu sūrā darba daļa. Prieicīgām sirdīm mēs dzīvojam šai zemē, kur tēvs un

māte mums cirtuši šūpuļa liksti, kur esam uzauguši. Tāpēc, kristīgie draugi, mūsu pateicība Dievam lai nāk no sirds. Kā sena grieķu teika stāsta: tās varonis ir neuzvarams, kamēr viņa kājas skar zemi, tāpat gribas teikt par mums: kamēr mēs dzīvojam savās robežās, kamēr mūsu kājas min latviešu zemi, tikmēr laiku grūtības un pārbaudījumi mūs nesalauzīs. Brāļi! Mūsu prieks un pateicība Dievam, ka varam stāvēt uz mūsu senču zemes un savu dzīvību uzturēt no mūsu zemes augļiem, lai ir šīs dienas galvenā doma.

Bet tai blakus jānostāda prasība pēc tēvu tēvu gara. Pateicībā par dienīško maizīti pārbaudīsim arī savu ticību Dievam: vai mēs esam arī savā ticībā stipri kā mūsu senči. Vai nemiera trauksme, kas savilņojusi visu pasauli gan ar kara viesuļiem, gan visādām mācībām, nav mazinājuši mūsu ticību Dievam un Jēzum Kristus? Atcerēsimies, ka mūsu tēvu tēvi, pirms uzkāra sētuvī plecos, pakavējās lūgšanā, un to darija arī darbus rudenī nobeidzot. Vairosim ticību un vienosimies mūsu dzimtenes dievnamos pateicības lūgšanā Dievam par svētību šini gadā, un izlūgsimies, lai Viņš savu sargātāju roku mūsu tautai neatņemtu.

No rudens ražas tiek ne tikai mums un nākamajam gadam vien. Pļauja paver ceļu uz bagātību, pie tam ilgstošu. Mēs priecājamies par labi nostādītām mājām, kur mūsu pēcnācējiem — bērniem būs vieglāk dzīvot. Bet mēs arī redzam, ka šodien daudz kas pārvērsts drupās, pat gadu simteņiem celtas un veidotās vērtības; tūkstošiem bēgļu, kara viesuļa trenkti, glābj tikai savu dzīvību. Dzīvību paturēt — tā ir vislielākā bagātība. Un šai ziņā laimīgi var būt tie cilvēki, kam sirdī mājā ticība Dievam, kas vislielākā postā palīdzību meklē pie Dieva, tā gūdami savā nelaimē dvēselisku spēku un mieru un beigās mūžīgu dzīvi. — «Uzņemiet sevi nevis iznīkstošo barību, bet barību, kas paliek mūžīgai dzīvei, kuŗu jums dos Cilvēka Dēls.» — Blakus maizes riecienam jāmeklē garīgs spēks, un to var dot tikai ticība Dievam. Ticība ir tāpat vajadzīga kā barība. No ticības atkarīga mūsu nākotne. Tādēļ domāsim, ko atstāsim latviešu jaunajai paaudzei: vai tikai šīs zemes vērtības vai arī to, kas paliek mūžīgai dzīvei. Lūgsim šo pēdējo no visas sirds!

Pļaujas svētkos iesim Dieva pagalmos un, paši ieskatīdamies savā dzīvē, kopsim pateicību un ticību. Un mūslietu grūtības pārvarēsīm ar ticību Dievam un savas tautas nākotnei. Amen.

Māc. V. Augstkalns

Plaujas svētku pārdomas

Rudens dienām ir divejāda seja. Ir dienas — tumšas un baismu pilnas. Gan vaidu, gan niknuma balss ir vēju dziesmā, bet lietus lāses sitas sejā asi un nežēlīgi. Mitrums un vēsums liek cilvēkam ierauties sevī un steigā veikt to, kas nevar palikt nedarīts. Ir rudens dienas, kas apņem mūs kā sāpju, ļaunuma un iznicības liecinieces. — Bet ir arī citas dienas. Vienaļa, vai rāmās rudens saules apmirdzētas, vai miglas dūmākās ietītas, tās mūs pievelk ar savu rāmo, apceres pilno kļūsumu. Ir miers un plašums, ko kulmašinas dziesma aiz birztales, kaimiņu sētā atskanēdama, padara tikai vēl zīmīgāku un izteiksmīgāku. Tādas dienas atraisa mūsos miera un klusa prieka pilnas pārdomas. Tad mēs it kā atliecam taisnus vasaras smagajos darbos nogurušos plecus, ļaujām skatam slidēt pāri laukiem, kas rudenī tik plaši šķiet un pamanām, ka mūsu sejai un plaujai pāri staro Dieva vaigs mīlestībā un laipnībā. Un tad mēs zinām: ir atkal pienācis Plaujas svētku laiks. Mēs nemanot ļaujāmies Plaujas svētku pārdomām. Tā tas ir bijis gadu no gada, tā tas būs vienmēr, kamēr laudis sēs un plaus, visur, kur vien laudis sēs un plaus. Kas plauj, tas arī plaujai svētkus svētī, jo tas nozīmē noliekties pie šīs zemes dzīvības avotiem un atjaunot derību ar Dievu, kā svētībā šie avoti mums plūst.

Tauta runā par labiem un sliktiem gadiem. Vai esam ieklausījušies kā tas notiek? Spriedums, ko izsaka, ir ļoti vienkāršs: šogad bija labs gads, vai arī — šogad bija slikts gads. Bet vai esam ievērojuši, ka šis spriedums pilnā mērā zīmējas uz gada posmu starp sēju un plauju, ka spriedums pamatojas iegūtajā ražā? Laba raža — labs gads, slikta raža — slikts gads. Te tā tad mums atklājas vienkāršā, bet dārgā atziņa, ka dzīves pamatā ir dievišķā maize. Bagātajos gados mūsu laime un nelaieme šķīta atkarīga no ļoti dažādām, kādreiz pavīsam niecīgām un nenozīmīgām lietām. Par maizi mēs maz domājam. Tā bija lēta un tās bija daudz. Kas tad maize: ej veikalā un paņem kādu gribi, kad gribi un cik gribi. Bet patreizējie smagie laiki ir svētīgi laiki, jo tie nepārprotami atgādina, ka vislielākā laicīgā vērtība ir dievišķā maize, vai, izsakoties mazliet plašāk un pilnīgāk, tas, kas aug laukos, dārzos un pļavās. Un lūk, kad mūsu skats Plaujas svētku noskaņā slid pāri plašajiem, rudens saules mirdzā gaļšajiem laukiem, tad sirdī iekrīt divi vārdi: zeme un saule. Dzimtenes zeme un dzimtenes saule. Šie vārdi mūsu sirdis saista un ieliksma, tiem pieder mūsu milākie smaidi un karstākās asaras. Bet kāpēc? Vai ne tāpēc, ka zeme ir audzējusi un saule ir sildījusi visu, kas mūs

uzturējis un uztur. Tā ir brīnišķa, neredzama un nesaraucama kopība, kas mūs saista: zemes un saules spēks liek briedumā liekties rudzu druvai, bet smaržīgās maizes klaips pārvēršas spēkā, kas, mūsu asiņu nests, ļauj mums dzīvi piepildīt darbā un ciņā. Un jo vairāk mūsu dzīves darbs un ciņa sviedriem laista zemi, jo agrāk mūsu modrās acis rītos sveicina sauli, jo karstāk zeme mīl cilvēku un cilvēks zemi, jo vairāk saule ar savu gaismu un siltumu svētī abus. Ja mēs nemīlētu dzimtenes zemi un ja mums nebūtu prieka par dzimtenes sauli, tad mēs nebūtu nekās. Bet šī mīlestība dzimst, aug, nostiprinās, mūsu dzīves neatņemama un no mūsu sirds neizraujama daļa top ar to, ka mēs savu spēku atdodam zemei, bet zeme savu spēku atdod mums. Plaujas svētki ir derības svētki starp tautu un tautas zemi, bet derības ķīla ir sviedri, ko mēs atdodam savai zemei, un druvu zelts, ko zeme atdod mūsu klētim.

~~~~~

Plaujas svētkos

(Meld.: to mīlestības spēku sveicu)

Tev, augstais Dievs, lai gods un slava!
Tu šķūņus, klētis pildi mums,
Daudz devusi mums roka tava,
Ko svētot klājis debess jūms.
Ikviens, kas aris, graudus sējis,
Nav savus sviedrus veltī lējis.

Tu devi sauli, lietu, vēju,
Lai zemē sētais koši zel,
Tu svētīji pats mūsu sēju,
Lai zaļi asni galvu cel,
Pats mūsu druvu vidū gāji,
No vētrām, krusas pasargāji.

Kungs, liec lai mēs kā vārpas
plaukstam,
Šī pasaule — tavs tīrums svēts!
Lai tavam prātam svētām, augstam
Mums klausīt būtu novēlēts,
Ka plaujā tev pie kājām likstam,
Ko soli — iegūt cerēt drikstam!

Bernhards Kasars

~~~~~

Ir darbi, kas cilvēka domas sašaurina un norobežo ļoti šaurā lokā, atņem tām ir plašumu, ir dziļumu. Nekādā ziņā šiem darbiem nepieder darbi druvā vai pļavā. Taisni otrādi: tie vērs ir cilvēka domas ir jūtas dziļumā un plašumā. Cilvēks mēcās ieraudzīt ne tikai lietu un parādību virspusi, bet arī to īsto saturu, to dziļākos pamatus un cēlonus. Zemnieka darbs ir zemnieka rāmās un dziļās dzīves gudrības atraisītājs. Kaut šie trauksmes, steigas un ārkārtīgu notikumu laiki liek savam ritmam dziļi un nopietni skart arī lauku laudis un darbus, tad tomēr par vienu lietu mēs varam būt pārliecināti: arī šajos Plaujas svētkos svētku centrs katrā draudzē un no-

vadā ir dievnams, bet svētākais brīdis tas brīdis, kad Plaujas svētku draudzē pielūgšanā zemojas sava Dieva priekšā. Un nerunāsim vien par laukiem: tāpat tas ir Rīgā un citās lielākajās pilsētās, jo mūsu tautā nemaz nav slāņu, kam nebūtu nekādas saskares ar lauku darbu un dzīvi. Kara gados jo sevišķi ir vairojies to pilsētnieku skaits, kas personīgi mācījušies slēgt sviedru derību ar zemi. Bet kāpēc Dieva pielūgšana ir Plaujas svētku svētākais brīdis? Nevis tāpēc, ka baznīca mums to būtu tā iemācījusi, bet tāpēc, ka pati zeme, dienas, kas aust un riet ne pēc mūsu padoma, ir mums to iemācījušas. Dzejnieks to ir tikai izteicis, ko katrs īsts zemnieka bērns pamana jau tad, kad, mazs būdams, tēvam līdzī spēr pirmos soļus druvās un pļavas darbā:

Mēs aram un mēs sējam
Gan sēklu tīrumā,
Bet augļus gaidīt spējam
Pēc debess padoma.

Varavīksne, ko veido lietus un saule, patiesi ir tā zīme, kas apliecina, ka zemnieka un zemes derība tikai tad spēj piepildīties, ja Dievs dod savu svētību. Mūsu sviedru derības mūžīgais zīmogs ir Dieva derība ar mums, tā derība, ko mums apliecina Dieva vārds. Tādā kārtā Plaujas svētki ir arī derības svētki starp zemnieku, ja starp visiem, kas maizi ēd, un starp Dievu. Vai tai tautai un tiem laudim, kas aizmirstu dievišķo maizi izlūgt no Dieva rokām! Bez Dieva svētības var sēdēt pie pilna galda un tomēr nomirt badā. Ar Dieva svētību tukšinieks piedzīvo, ka Dievs mazumu pārvērs daudzumā. Tāpēc īstus Plaujas svētkus ir svētījis tikai tas cilvēks, kam šie svētki ir bijuši pateicības un pielūgšanas svētki.

Tā tad trīs vārdi apvieno mūsu Plaujas svētku pārdomas: zeme, cilvēks, Dievs. Mūsu darbs pieder zemei, mūsu pateicība Dievam, bet zemes augļi un Dieva svētība mums. Zeme dod spēku mūsu miesai, Dievs uztur mūsu dvēseli, bet miesas un dvēseles spēkā, Dieva gara svaidīta, mūsu sirdis plaukst ticība, cerība un mīlestība, kas liek mums visu mūsu dzīvi atdot tēvu zemei un tēvu Dievam. Lai mūžam paliek tā: tad zeme pieņems mūsu sviedrus, ka tā ir pieņēmusi mūsu tēvu sviedrus, un Dievs uzklājis mūsu lūgšanas, kā Viņš ir uzklājis mūsu tēvu lūgšanas. Ciņu un vētru laikos mums jāmacās līdzība, ko druvās šalc: vēji un vētras nāk un lauž druvā daudz asnus un stiebrus, salnas kož daudz, kam vēl jāaug un jābriest, bet zeme un Dievs paliek. Un paliek zemes spēks un Dieva svētība jauniem asniem un jaunām druvām. Kamēr spīd saule pie debesīm, zeme pieņem mūsu darbus, un Dievs pieņem mūsu lūgšanas.

Dzenaties papriekšu pēc Dieva valstības un pēc viņa taisnības, tad jums visas šīs lietas taps piemestas

Mat. 6, 33

